

БРЕКСИТ. ЧОМУ БРИТАНЦІ ПРОГОЛОСУВАЛИ ЗА ВИХІД ІЗ ЄС?

Вінницький національний технічний університет

*«Якщо події великої політики
можна порівняти з шахматними партіями,
то британському політтехнологу
Домініку Каммінгсу вдалося
провернути блискучу багатоходівку»
(з анотації до фільму «Брексит» 2019)*

Анотація

Розглядається проблема взаємовідносин між країнами – членами ЄС, звертається увага на маніпулювання свідомістю виборців політтехнологами під час підготовки проведення референдуму щодо виходу Британії з ЄС.

Ключові слова: Брексит, Європейський союз, політтехнології

***Abstract:** The problem of relations between the EU member states is considered, attention is paid to manipulation of voters' consciousness by political technologists during the preparation of the referendum on leaving Britain with the EU.*

Keywords: Brexit, European Union, political technology

Вступ

Референдум про членство в Європейських співтовариствах Об'єднаного Королівства, що відбувся 5 червня 1975 року, 67% голосів підтвердив наміри виборців залишатися в Євросоюзі. Це ж питання було винесено на референдум 23 червня 2016 року. Але тепер думка виборців суттєво змінилася. Більшість проголосувала за вихід із ЄС, що й сталося 31 січня 2020 року. Метою роботи є з'ясування причин брекситу, аналіз ситуації, що склалася в Євросоюзі й призвела до таких результатів референдуму, та тих факторів, що вплинули на політичні настрої жителів «туманного Альбіону» напередодні голосування.

Результати дослідження

Для початку з'ясуємо що собою являє Європейський Союз та коли Британія стала його членом. Згідно визначення Європейський Союз - «економічний та політичний союз, що об'єднує 27 незалежних держав-членів, що розташовані в Європі. Веде свій початок від утворення Європейської спільноти з вугілля та сталі (ЄСВС) і Європейської економічної спільноти (ЄЕС), які склалися з шести країн у 1957 році». [1] Цікаво, що прем'єр-міністр Великобританії Вінстон Черчіль ще 19 вересня 1946 року, після II світової війни закликав у промові в Цюрихському університеті до створення «Сполучених штатів Європи», аналогічних Сполученим Штатам Америки. [2] Однак Велика Британія стала членом ЄС лише 1 січня 1973 року.

Вступу Великої Британії до Євросоюзу перешкодив президент Франції Шарль де Голль. Він вважав, що це може підірвати французький вплив у ЄЕС. Де Голль двічі накладав вето на заяву Британії про вступ до ЄС, заявляючи, що ця держава стане агентом впливу США. Це було у 1963 і у 1967 роках.

Великій Британії вдалося приєднатися до ЄЕС — із третьої спроби.

Через два роки після вступу в країні було проведено перший в історії «туманного Альбіона» референдум про членство в Європейських співтовариствах Об'єднаного Королівства. 67% учасників підтвердило намір залишатися в Євросоюзі.

Чим же привертав увагу Євросоюз? Саме економічними можливостями. Але коли ставилося питання про узгодження зовнішньої та внутрішньої політики, улагодження міграційних процесів, англійці чинили опір. Країна не бажала коритися спільним рішенням. В народі виникала думка, що Британія стає залежною від французів і німців.

Особливо поширилися євроскептиків після укладання Маастрихтського договору 1992 року, який передбачав запровадження спільної валюти - євро. В договорі також йшлося про спільну зовнішню та безпекову політику і співпрацю у сфері правосуддя та внутрішніх справ. Згідно договору

запроваджувалися посади європейського омбудсмена, європейського інспектора з захисту даних, Комітет регіонів, узгоджувалась процедура спільного ухвалювання рішень, а також розширювалась сфера застосування процедури голосування кваліфікованою більшістю. [3]

Ратифікація Маастрихтського договору в британському парламенті наразилася на значні перешкоди. Під час ратифікації угоди думки парламентаріїв поділилися. В консервативній партії утворилося крило противників євроінтеграції. Ратифікація ледь не була зірвана. У Великобританії з'являється Партія незалежності Сполученого Королівства.

Ситуація загострилася після підписання Лісабонського договору 2007 р. Згідно якого передбачалося створення посади Президента ЄС, скорочення кількості єврокомісарів та депутатів Європарламенту. До повноважень європейських інституцій було віднесено безпеку, боротьбу зі зміною клімату та міграційні проблеми. Партія незалежності Сполученого Королівства (UKIP) почала набувати все більшої популярності в Британії. Політичні коментатори вважають партію правопопулістською [4]

Однак, чи вдалося б євроскептикам втілити в життя свої наміри без втручання в процес політтехнологів? «Архітектором брекситу», «сірим кардиналом» називають головного радника Бориса Джонсона Домініка Каммінгса. Саме він у 2015 році став директором кампанії за вихід з ЄС Vote Leave і сформував її програму: повернення контролю над країною, контроль над процесами міграції, процвітання бізнесу. За його ідеєю вулицями Лондона курсував «Брексит-автобус» з підписом «Ми посилаємо Європі 350 мільйонів фунтів щотижня. Давайте краще витратимо це на медицину. Голосуй за вихід». Гасло, як потім з'ясувалося, було безпідставним.[5]

Для поширення ідей брекситу використовувалися Інтернет ресурси, соціальні мережі, адже вони мають вплив на людей і знають інформацію про тих, хто ніколи не голосував, бо зневажає владу, або байдужий до політики.

Політтехнологам вдалося сформулювати слогани, щоб вплинути на підсвідомість громадян. Для цього через соцмережі було з'ясовано чого саме не люблять, бояться, не бажають бачити англійці. Не люблять турків – отож, «ЄС – це 80 мільйонів турків у Британії». Бояться і потерпають від безробіття – отож, «ЄС – це мігранти, які забирають ваші робочі місця». Не бажають коритися німцям і французам – «повернемо контроль над країною».

І ще трішки інформації про саму особу Домініка Каммінгса. «Домінік Каммінгс отримав історичну, тобто гуманітарну, освіту в Оксфорді, але в політику прийшов не відразу. Після коледжу він відправився в Росію... і працював у різних стартапах, в тому числі організував авіаперельоти з Самари у Відень». [5] Отож, і у брекситі прослідковується російський слід.

Висновки

Згідно з проаналізованими даними, встановлено, що Велика Британія запустила механізм виходу з ЄС через те, що не бажала втрачати самостійність в ряді питань політичного та соціального характеру, однак на результати референдуму вплинули політтехнологи, зокрема Домінік Каммінгс.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Словник термінології Європейського Союзу (англійсько-французько-німецько-український). — Київ: К.І.С., Молодіжний гуманітарний центр, 2007. — 223 с.
2. Speech of Sir Winston Churchill Архівовано 18 лютий 2013 у Archive.is // Council of Europe. — Прочитовано 17 червня 2013 (англ.)
3. https://uk.wikipedia.org/wiki/Маастрихтський_договір
4. Nordsieck, Wolfram (2017). United Kingdom. *Parties and Elections in Europe*. Архів оригіналу за 9 March 2019.
5. <https://www.kommersant.uk/articles/arhitektor-breksita-mechtavshiy-razvalit-vestminster-kto-takoy-glavnyy-sovetnik-dzhonsona-dominik-kammings>
6. Все про брексит за 5 хвилин <https://www.youtube.com/watch?v=v0F3HVTnXXQ>
7. Брексит (2019 – фільм) <https://kinokrad.co/334828-breksit.html>
8. <https://www.unian.net/world/10148393-smi-nashli-zolotoy-rossiyskiy-sled-v-finansirovanii-brexit-britanskim-millionerom.html>
9. Джонсон підтвердив вихід Британії з ЄС до 31 жовтня <https://www.rbc.ua/ukr/news/dzhonson-podtverdil-vygod-britanii-es-31-1563987954.html>
10. Брексит (2019 – фільм) <https://kinokrad.co/334828-breksit.html>

Затковський Віталій Романович - студент групи 2КН-176, факультет інформаційних технологій та комп'ютерної інженерії, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, e-mail: mindmad34@gmail.com.

Науковий керівник: **Корнієнко Валерій Олександрович** — кандидат історичних наук, доктор політичних наук, професор, завідувач кафедри суспільно-політичних наук, академік Української Академії політичних наук.

Zatkovskiy Vitaliy Romanovych - student of 2KN-17b group, Faculty of Information Technology and Computer Engineering, Vinnitsa National Technical University, Vinnitsa, e-mail: mindmad34@gmail.com.

Scientific supervisor: **Valeriy Alexandrovich Kornienko** - candidate of historical sciences, doctor of political sciences, professor, head of the department of social and political sciences, academician of the Ukrainian Academy of Political Sciences.